

EU:n uusi ekosuunnitteluasetus ja kansallinen täytäntöönpano

TEM sidosryhmätilaisuus webinaari 16.12.2024

TEM/TTM/Yrityslainsäädäntö,

hallitusneuvos Pauliina Kanerva ja erityisasiantuntija Miia Merisalo

Työ- ja elinkeinoministeriö
Arbets- och näringsministeriet

EU:n uusi
ekosuunnitteluasetus
(EU) 2024/1781

Kestävistä tuotteista normi sisämarkkinoilla

- EU:n uusi ekosuunnitteluasetus (ESPR) astui voimaan 18.7.2024
- Korvaa vaiheittain ekosuunnitteludirektiivin 2009/125/EY ja laajentaa sen soveltamisalaa
- Asetus on puitesääntelyä, jolla rakennetaan tuotteiden ympäristöystävällisyys-, kiertotalous-, energiatehokkuus- ja elinkaariajattelua sekä lisätään tuotteista saatavaa tietoa
- Kestävien tuotteiden vapaa liikkuvuus sisämarkkinoilla

**Green Deal ja EU:n
kiertotalouspaketti**

**Kestävien
tuotteiden aloite
30.3.2022**

**EU:n uusi
tekstiilistrategia
sekä EU:n
rakennustuote-
asetuksen muutos**

**Ekologisen
suunnittelun ja
energiatehokkuuden
työohjelma 2022–
2024**

Kestävistä tuotteista normi sisämarkkinoilla

- Asettaa edellytyksiä tuotteiden markkinoille saattamiseen tai käyttöön ottamiseksi
- Täydentää muuta sektorituotesääntelyä ja toimii turvaverkkosääntelynä
- Komission ohjeilla tärkeä merkitys EU-asetusten soveltamisessa
- Komissiossa asetus kolmen pääosaston vastuulla: ENV, ENER ja GROW

Sisältö

Uutta on:

- Direktiivi muuttuu asetukseksi ja soveltamisala laajenee horisontaaliseksi (uudet tuoteryhmät)
- Kiertotalouden näkökohdat energiatehokkuuden rinnalle (uudet vaatimukset)
- Digitaalinen tuotepassi ja uudet merkintäsäännöt
- Myymättömien kulutustuotteiden hävityskielto ja tiedonantovelvollisuudet
- Vihreät julkiset hankinnat
- Viranomaisvalvontaa vahvistavia elementtejä
- Ilmoitetut laitokset

Delegoidut säädökset:

- Komission toimivalta aiempaa merkittävämpi
- Sidosryhmien (ml. jäsenvaltiot) osallistuminen ekosuunnittelufoorumiin ja vaatimusten valmisteluun korostuu
- Jäsenvaltioiden asiantuntijaryhmä
- One-stop shopit pk-yritysten tueksi (tietoisuus ja verkostoituminen)

Soveltamisala

- Asetusta sovelletaan **kaikkiin fyysisiin tavaroihin**, mukaan lukien **komponentit** ja **välituotteet**
- Soveltamisalapoikkeukset:
 - elintarvikkeet, rehu, ihmisten ja eläinten lääkkeet, elävät kasvit, eläimet ja mikro-organismit, ihmisestä peräisin olevat tuotteet, kasveista ja eläimistä peräisin olevat, niiden tulevaan lisääntymiseen liittyvät tuotteet sekä ajoneuvojen tuotevaatimukset. Näitä koskevista tuotevaatimuksista säädetään muualla EU:n lainsäädännössä.
- Komissiolle siirretty toimivalta täydentää asetusta – soveltamisala tarkentuu eri tuoteryhmiä koskevien komission antamien delegoitujen säädösten myötä

Uusi EU:n ekosunnittelusäätelykehys

Asetus (EU) 2024/1781 voimaan 18.7.2024	Ekosuunnittelufoorumin perustaminen ja ensimmäinen kokous Q4/2024 - Q1/2025	Myymättömien kuluttajatuotteiden hävittämiskielto voimaan 19.7.2026		
Direktiivi 2009/125/EY osin rinnalla voimassa	Komission voimassa olevat täytäntöönpanosäädökset	Siirtymä I 31.12.2026	Siirtymä II 31.12.2030	
Laki tuotteiden ekologiselle suunnittelulle ja energiamerkinnälle asetettavista vaatimuksista (1005/2009)			Siirtymä III* ”kunnes todetaan vanhentuneeksi”	
Esivalmistelut: rauta ja teräs, tekstiilit	Komission 3 v. työsuunnitelma Q1/2025: tuoteryhmät ja mahdollinen arvio hävittämiskiellon laajentamisesta	Tuoteryhmäkohtaiset delegoidut säädökset; ensimmäiset voimaan aikaisintaan 19.7.2025;	Tuoteryhmäkohtaiset delegoidut säädökset; soveltaminen aikaisintaan 18kk antamisesta	

Aiempaa laajemmin eri tuoteryhmiä ekosuunnittelusääntelyn piiriin

- Arviolta toimeenpanosäädösten päivityksiä ja uusia delegoituja säädöksiä voi olla vuoteen 2030 mennessä useita kymmeniä. Merkitys Suomelle vaihtelee tuoteryhmittäin.
- Komission tulee julkaista ensimmäinen asetuksen mukainen työsuunnitelma viimeistään 19.4.2025. **Alustavat tiedot** tulevan työsuunnitelman tuoteryhmistä (JRC raportti 13.11.2024):

Lopputuotteet

- Tekstiilit ja jalkineet (**aloitettu**)
- Huonekalut
- Renkaat
- Vuodepatjat
- Pesuaineet
- Voiteluaineet
- Maalit ja lakat
- Voiteluaineet
- Kosmetiikka
- Lelut
- Kalastusvälineet
- Imukykyiset hygieniatuotteet

Välituotteet

- Rauta ja teräs (**aloitettu**)
- Ei-rautametallit (muut kuin alumiini)
- Alumiini
- Yleiskemikaalit
- Muovi ja polymeerit
- Sellu ja paperi
- Lasi

Horisontaaliset asiat

- Kestävyys
- Kierrätettävyys
- Kierrätysmateriaalin osuus

Huom. Tuoteryhmien lisäksi komissiolla on toimivalta arvioida hävittämiskiellon laajentamista sekä antaa ekosuunnitteluvaatimuksia sementin osalta (rakennustuoteasetus ensisijainen)

Tarkemmin asetuksesta

Delegoidut säädökset

- Delegoiduilla säädöksillä asetetaan tuoteryhmiä koskevia ekologisen suunnittelun vaatimuksia (4 artikla)
 - Komissiolla ei ole valtaa rajata tuoteryhmiä ESPR:n soveltamisalan ulkopuolelle
 - Jäsenmaat eivät saa asettaa saman sisältöisiä kansallisia vaatimuksia
- Delegoitujen säädösten sisältö (8 artikla), mm.:
 - Soveltamisalaan kuuluvien tuoteryhmän määritelmät, ml. tullikoodit ja tuotekuvaus
 - Sovellettavat ekologisen suunnittelun vaatimukset ja tarvittaessa liitteen I tuoteparametrit
 - Käytettävät testaus-, mittaus- tai laskentastandardit tai -menetelmät
 - Tarvittaessa tekniset eritelmät, kuten harmonisoidut standardit
 - Vaatimustenmukaisuuden todentaminen ja arviointimenettelyt
 - Tuoteryhmien erityispiirteisiin liittyviä lisävaatimuksia
 - Talouden toimijoiden tiedotus- sekä valvonta- ja raportointivelvoitteet (ml. etämyynti)
 - Siirtymäaika ja uudelleentarkastelupäivä

Ekosuunnitteluvaatimukset

Tuoteominaisuudet, joita pyritään parantamaan ovat:

- a) käyttökestävyys;
- b) luotettavuus;
- c) uudelleenkäytettävyys;
- d) päivitettävyys;
- e) korjattavuus;
- f) mahdollisuus kunnossapitoon ja kunnostamiseen;
- g) huolta aiheuttavien aineiden esiintyminen;
- h) energiankulutus ja energiatehokkuus;
- i) vedenkäyttö ja vedenkäytön tehokkuus;
- j) resurssien käyttö ja resurssitehokkuus;
- k) kierrätetyn materiaalin osuus;
- l) mahdollisuus uudelleenvalmistukseen;
- m) kierrätettävyys;
- n) mahdollisuus materiaalien hyödyntämiseen;
- o) ympäristövaikutukset, mukaan lukien hiilijalanjälki ja ympäristöjalanjälki;
- p) odotettu jätteen syntyminen.

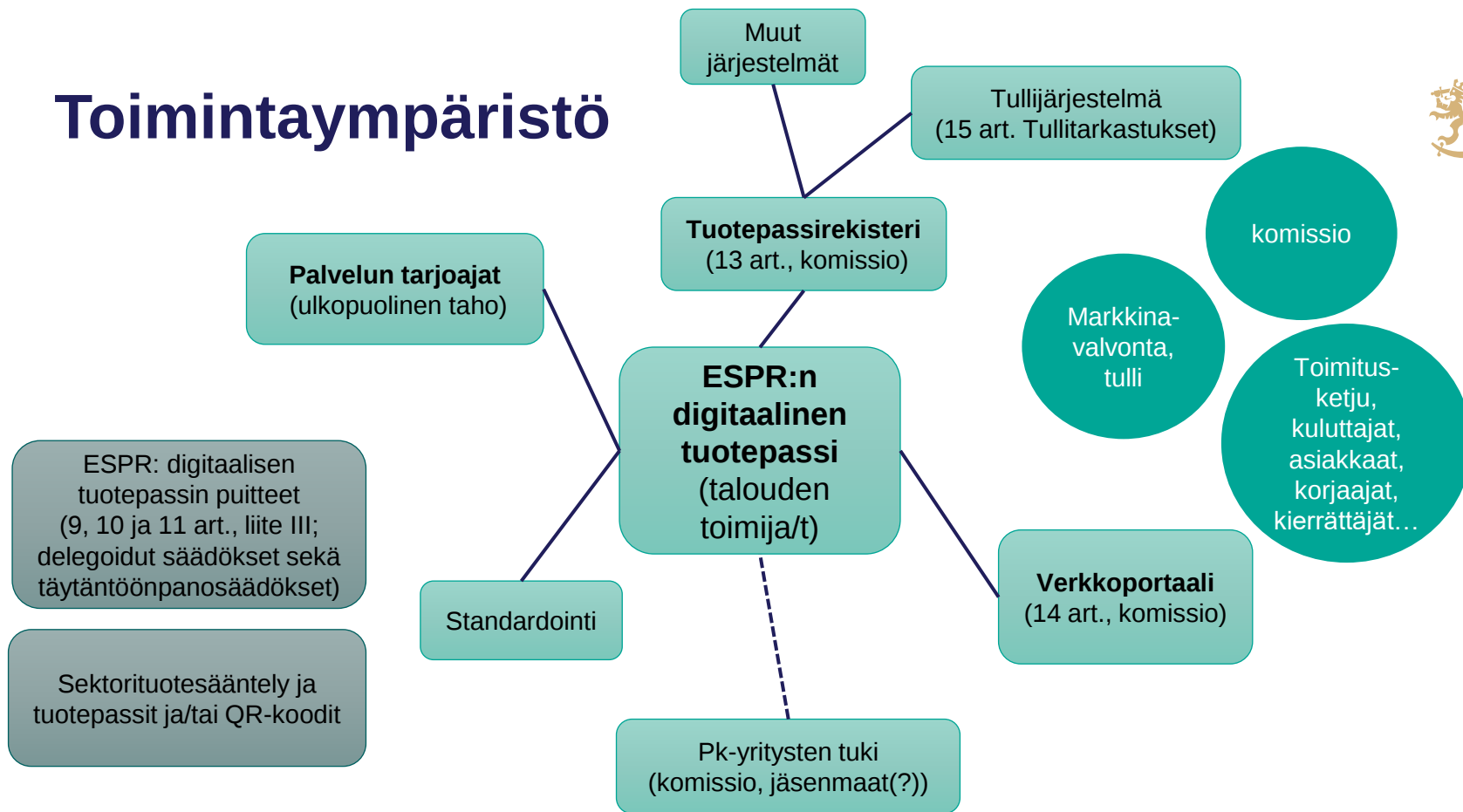
Ekologinen suunnittelu =
ympäristökestävyyssnäkökohtien
sisällyttäminen tuotteen
ominaispiirteisiin ja tuotteen
koko arvoketjussa tapahtuviin
prosesseihin

Digitaalinen tuotepassi

- Kokoa kattavasti tietoa tuotteesta tuote-, erä- tai mallikohtaisesti
- Varmistaa tietojen saatavuutta ja luotettavuutta koko arvoketjussa. Lisää jäljitettävyyttä ja läpinäkyvyyttä.
- Tietojen oltava täsmällisiä, täydellisiä ja ajantasaisia
- Vaatimuksia täsmennetään tuoteryhmäkohtaisesti delegoitujen säädösten yhteydessä, kuten annettavat tiedot ja käytettävä tietoväline kuten QR-koodi
- Standardointityö EU:ssa meneillään
- Muu sektorisääntely nojaa kasvavassa määrin digitaaliseen tuotepassiin tai sen elementteihin mahdollistamaan tuotekohtaisen tiedon saatavuuden digitaalisesti
 - Esim. EU:n akkuasetus, leluturvallisuusasetus, lannoitesääntely, rakennustuoteasetus, CRMA

Toimintaympäristö

Myymättä jääneiden kulutustuotteiden hävittämisen estäminen – yleinen periaate ja tietojen ilmoittaminen (1/2)

- **Talouden toimijoiden** on tarvittavilla toimenpiteillä **pyrittävä estämään** tarpeetonta kulutustuotteiden hävittämistä
- Käytöstä poistetuista kulutustuotteista tulee **raportoida tiettyjä tietoja**, kuten määrä ja paino, perusteet poistamiselle sekä uudelleenkäyttöön osoitettu osuus
 - Raportointia tehdään vuosittain. **Ensimmäinen ilmoitus** katettava tuotteet, jotka poistettu käytöstä tämän asetuksen voimassaolon ensimmäisen kokonaisen tilikauden aikana.
 - Sovelletaan suuriin yrityksiin; keskisuuriin yrityksiin 19.7.2030 alkaen; ei sovelleta pien- ja mikroyrityksiin
- Tiedot on oltava yleisesti saatavilla talouden toimijan verkkosivustoilla helposti saatavilla olevalla sivulla. Voidaan yhdistää muuhun kestävyysraportointiin.
- Komissio vahvistaa tietojen ilmoittamiseen liittyvät yksityiskohdat ja niiden todennuksen viimeistään 19.7.2025 annettavilla täytäntöönpanosäädöksillä.

Myymättä jääneiden kulutustuotteiden hävittämisen estäminen – hävittämiskielto (2/2)

- Myymättä jääneiden **kulutustuotteiden hävittäminen kielletään**
 - Sovelletaan suuriin yrityksiin 19.7.2026 alkaen; keskisuuriin yrityksiin 19.7.2030 alkaen; ei sovelleta pien- ja mikroyrityksiin
 - Koskee myös talouden toimijoita, joille tavaroita toimitetaan kiellon kiertämistarkoituksessa
- Hävittämiskielto koskee tällä hetkellä vaatteita, vaatetustarvikkeita ja kenkiä
- Komissiolle siirretty toimivaltaa laajentaa soveltamisalaa sekä säättää kieltoon sovellettavista poikkeuksista tietyissä tapauksissa (esim. terveys ja turvallisuus, IPR-oikeudet)
 - Komission ensimmäiset delegoidut säädökset viimeistään 19.7.2025
 - Sähkö- ja elektroniikkatuotteet tunnistettu seurattavaksi kiellon kannalta
- Komissio julkaisee konsolidoidut tiedot kulutustuotteiden hävittämisestä viimeistään 19.7.2027

Kansallinen täytäntöönpano

Kansallista täytäntöönpanoa tehdään TEM:n johdolla

- TEM vastaa sääntelypuitteesta ja koordinoi yleisellä tasolla
- Lainsäädäntöhankkeen ytimessä kansallisten rakenteiden ajantasaistaminen sekä asetuksen edellyttämät sääntelytarpeet ([TEM076:00/2024](#))
 - Edellyttää myös kansallisia säädöstoimia (toimivaltaisten viranomaisten nimeäminen ja toimivaltuudet, seuraamukset, asetuksen kanssa ristiriitaisen, päällekkäisen sääntelyn tarkistaminen, vastuunjaot jne.)
- Valmistelu TEM:ssä virkatyönä
- TEM:ssä valmistelussa poikkihallinnollisen virkamiestyöryhmän asettaminen
- Laajeneva soveltamisala siirtymäsääntelyineen haastava
- Yhteistyö hallinnonaloilla ja sidosryhmien kanssa tärkeää

Nykyisestä kansallisesta työnjaosta

TEM ja YM Vastuuministeriöt

- Asetuksen myötä koordinaatiotarve kasvaa
- Tuoteryhmät voivat koskea laajasti eri ministeriöitä substanssivastuun mukaan
- Substanssivastuut eivät aina ole yksiselitteisiä

Energiavirasto
Tuotteiden ekologisen
suunnittelun
koordinaatio ja viestintä

**Turvallisuus- ja
kemikaalivirasto**
Tukes
markkinavalvonta

Tulli
ulkorajavalvonta

Kansallisia liittymäpintoja

- TEM hallinnonalalla energiatehokkuus ja energiamerkinnät, teollisuuspolitiikka, kiertotalous, akkustrategia, kestävyysraportointi sekä hankinnat
- YM:n hallinnonalalla energiaan liittyvät rakennustuotteet, kiertotalouspolitiikka, EU:n rakennustuoteasetus, jätesääntelyn uudistus (mm. valmisteilla jätelain muuttaminen kiertotalouslaiksi), kansalliset hankintojen ekologiset tavoitteet vuoteen 2035, EU:n akkuasetuksen täytäntöönpanon valmistelu ja akkupassi, ympäristömerkinnät
- STM/ keskeinen kemikaalisääntely kuten huolta-aiheuttavat aineet, REACH, CLP
- LVM / ICT-laitteet, tietoverkot jne.
- OM / Korjauttamisdirektiivi, kuluttajat vihreässä siirtymässä, edustajakannedirektiivi

Alustava suunnitelma

Vaihe I virkatyö

- Valvovat viranomaiset
- Muut viranomaiset kuten ilmoitetuista laitoksista, nimeämisestä ja hyväksymisestä vastaavat viranomaiset, one-stop-shop
- Sääntelyn päällekkäisyydet
- Suomen edustus foorumeissa
- Resurssit
- Koordinaatio / työnjako hallinnonaloittain

Vaihe II

- Seuraamussääntely
- Soveltamisalan laajentuminen / ekosuunnitteluvaatimukset
- Ilmoitetut laitokset
- Digitaalinen tuotepassi

Vaihe III

- Direktiivin lopullinen kumoaminen
- Soveltamisalan laajentuminen / ekosuunnitteluvaatimukset
- Hävittämiskiellon laajentaminen muihin tuoteryhmiin tai pien- ja mikroyrityksiin?

...?

➤ Tukena virkatyöryhmä

Markkina- ja seuraamukset

Ekosuunnitteluasetus EU:n
markkina- ja seuraamukset
asetuksen (EU) 2019/1020
soveltamisalassa

Markkina- ja seuraamukset tavoitteena
varmistaa, että tuotteet ovat niitä
koskevien vaatimusten mukaisia.

Nykyinen ekosuunnittelulaki on
mukautettu
markkina- ja seuraamuksetlakiin.

Turvallisuus- ja kemikaalivirasto
markkina- ja seuraamuksetviranomaisen,
Tulli ulkorajavalvontaviranomaisen

Seuraamukset (Art 74)
Huom. siirtymäsäännös
(Art 79)

Jäsenvaltioiden toimivalta säättää
sääntöjen rikkomiseen
sovellettavista seuraamuksista ja
tarvittavista toimenpiteistä niiden
täytäntöönpanon varmistamiseksi

Säädettyjen seuraamusten on oltava
tehokkaita, oikeasuhteisia ja
varoittavia.

Huomioitava erityisesti tietyt kohdat
kuten ympäristövahingot (yht. 8
kohtaa)

Voitava **vähintään** säättää.. (sakot ,
poissulkeminen määrääjäksi julkisista
hankintamenettelyistä)

Ekologisen suunnittelun foorumi

- Koskee **ekosuunnitteluasetuksen** (ml. ekosuunnitteludirektiivin siirtymä) sekä **energiamerkintäasetuksen** mukaisia asioita
- Foorumin merkitys:
 - Sidosryhmien kuuleminen sekä tietojen ja parhaiden käytäntöjen vaihtaminen
 - Tuki ekosuunnitteluvaatimusten valmistelussa ja tuoteryhmäprioriteettien asettamisessa
 - Itsesääntelytoimenpiteiden arviointi
 - Yhteistyö jäsenmaiden kanssa + jäsenvaltioiden asiantuntijaryhmä
- Sidosryhmien edustajien ja jäsenvaltioiden nimeämiset 5.12.2024 mennessä (250 jäsentä, 5 v. toimikaudeksi)
- TEM edustamaan toistaiseksi Suomea ja vastaamaan kansallisesta koordinaatiosta yhdessä Energiaviraston ja ympäristöministeriön kanssa

Muuta ajankohtaista

- Eurooppalainen standardointityö, ajankohtaisena mm. digitaalinen tuotepassi
- Puitteen rakennus: digitaalisen tuotepassin tarjoajat – delegoidun säädöksen valmistelu meneillään
- Tuoteryhmien uudelleen tarkastelu ja työsuunnitelman päivitys
 - Työsuunnitelma 2022-2024
 - Päivitystyö jatkuvaa (n. 5 v. välein)
- Kansallisten prioriteettien tunnistaminen ja kansallinen koordinaatio
 - Osallistuminen ja vaikuttaminen

Keskustelu ja ennakkokysymykset

Ennakkokysymyksiä

Mikä on
asetuksen
soveltamisala?
Mikä on suhde
muuhun
sääntelyyn?

Tuleeko
välituotteille
digitaalinen
tuotepassi? Miten
tuotepassia
valvotaan
etäkaupassa EU:n
ulkopuolelta?

Mitkä ovat
suurimmat
muutokset ja
vaikutukset,
esim.
yrityksille?

Miten laajasti
myymättä
jääneistä
kulutus-
tuotteista
tulee
raportoida?

Osaamis-
ja
koulutus-
tarpeet

Milloin komissio
julkaisee
työsuunnitelman?
Miten Suomi
vaikuttaa? Onko
tietoa tarkemmin eri
vaatimuksista?
Käytetäänkö
tullikoodeja?

Lisätietoja

- TEM:n sidosryhmätilaisuus ekosuunnitteluasetuksesta webinaari 16.12.2024 - [ilmoittautuminen](#)
- Kansallinen lainsäädäntöhanke [TEM076:00/2024](#)
- Energiaviraston ylläpitämä ekosuunnittelua ja energiamerkintävaatimuksia koskeva [Ekosuunnittelu.info](#) -teemasivusto
- TEM:n tiedote 19.7.2024 [ekosuunnitteluasetuksen voimaantulosta](#)
- Raportti potentiaalisista tuoteryhmäprioriteeteista: JRC, [Ecodesign for Sustainable Products Regulation: Study on new product priorities](#), 13.11.2024
- Komission sivuilla [usein kysytyt kysymykset](#)
- Komission tiedote 7.11.2024 [ekologisen suunnittelun foorumin perustamisesta](#)

Kiitos!